

УДК: 336 (477)

Іоргачова Марія Іванівна

*к. е. н., доцент кафедри фінансового менеджменту та фондового ринку,
Одеський національний економічний університет (Україна)*

Коцюрубенко Ганна Миколаївна

*к. е. н., доцент кафедри фінансів,
Одеський національний економічний університет (Україна)*

ТРАНСФОРМАЦІЯ ФІНАНСОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ ПІД ВПЛИВОМ НОВІТНІХ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

JEL classification: G200

Особливою рисою фінансового ринку кожної країни є його постійний рух відповідно до запитів сучасності. Ситуація, яка має місце сьогодні не тільки в нашій країні, а й в світі, призводить до того, що існуючі методи та способи надання послуг на фінансовому ринку потребують змін, а поява новітніх фінансових послуг призводить до суттєвої трансформації самого фінансового ринку, оскільки під впливом сучасності він набуває нових ознак. Застосування інновацій, новітніх фінансових технологій позначається на суб'єктах фінансового ринку, змінюється характер їх діяльності, з'являються нові фінансові інструменти. Саме здатність фінансового ринку до певних змін відповідно до сучасних викликів визначає перспективи його розвитку. Так, значне зростання щодо використання онлайн технологій на фінансовому ринку розвинених країн в умовах короноеконіміки розширює клієнтську базу, забезпечує суттєву економію на трансакційних витратах, сприяє появі нових комбінованих продуктів та стає пріоритетним напрямом діяльності суб'єктів фінансового ринку. Аналогічну тенденцію можна спостерігати й в нашій країні, оскільки застосування новітніх фінансових послуг призводить до позитивної трансформації фінансового ринку України. Перш за все, це стосується таких основних новітніх фінансових послуг як: інтернет-банкінг, інтернет-трейдинг та інтернет-страхування.

Впровадження новітніх фінансових послуг передбачено у Стратегії розвитку фінансового сектору України до 2025 року [1], відповідно до якої це є важливим напрямком подальшого розвитку фінансового ринку України. Цей напрям щодо зміни послуг на фінансовому ринку особливо посилив свою актуальність в умовах коронавірусної пандемії, оскільки виклики часу призводять до того, що більшість новітніх фінансових послуг перш за все пов'язані з інтернет-послугами, тобто послугами, процес надання яких відбувається онлайн з безпосереднім використанням можливостей Інтернету. Оскільки новітні фінансові послуги можуть надаватися на різних сегментах фінансового ринку: банківського, цінних паперів, страхового, то й розрізняють фінансові інтернет-послуги на кожному з них.

Щодо банків, то використання ними новітніх фінансових послуг тісно пов'язано з дистанційним обслуговуванням (інтернет-банкінгом), який дозволяє при виборі банку абстрагуватися від територіального чинника, знизити собівартість послуг, підвищити їх номенклатуру та якість, тощо. Найбільш технологічними учасниками на цьому ринку вважають Приватбанк, Ощадбанк, ОTR-банк, Райффайзен Банк Аваль.

За даними консалтингової компанії McKinsey & Company, сьогодні за допомогою гаджетів українці проводять приблизно 70% розрахунків (наприклад, у Польщі – 96%). Серед найбільш затребуваних функцій – оплата мобільного зв'язку (близько 78% користувачів) і відстеження операцій по карті або рахунку (73%) [2].

Інтернет-банкінг в Україні є перспективним ринком розвитку вітчизняної банківської системи. У середовищі IT-фахівців набуло популярності висловлювання, яке точно відображає найближче майбутнє: «Якщо раніше, виходячи з дому, людина брала з собою три необхідні речі – ключі, гаманець і телефон, то скоро достатньо буде одного смартфона» [3].

Перспективним напрямом розбудови ринку цінних паперів України є запровадження інтернет-трейдингу, розвиток якого сьогодні має стрімкий та всепоглинаючий характер.

Інтернет-трейдинг можна визначити як послугу, яка надається інвестиційним посередником (банком або брокерською компанією), яка дозволяє клієнту здійснювати купівлю/продаж цінних паперів і валюти в режимі реального часу через Інтернет [4].

Для торгівлі на Українській біржі доступні такі інструменти: акції, облигації, ОВДП, інвестиційні сертифікати, ф'ючерси, опціони. Також в Україні вже використовуються декілька сертифікованих програм для доступу на фондові біржі: QUIK, WEB2L та SmartTrade. Переваги інтернет-трейдингу дуже схожі з перевагами інтернет-банкінгу. Зокрема, завдяки інтернет-трейдингу український інвестор може купити цінні папери, випущені за межами України. Це є дуже перспективним напрямом інвестування для українського ринку цінних паперів та сприяє його розвитку [5].

Сьогодні інтернет-трейдинг охоплює все більшу кількість інвесторів, однак у більшості населення нашої країни мають місце певні стереотипи щодо його ненадійності, що є стримуючим фактором.

Щодо онлайн-послуг у сфері страхування, то «інтернет-страхування» – це відносини щодо захисту інтересів фізичних та юридичних осіб при настанні певних подій (страхових випадків) за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати ними страхових внесків (страхових премій), здійснення і обслуговування яких реалізується засобами Інтернет [6]. Зростання використання інтернет-страхування визначається економією витрат, новими можливостями залученням клієнтів, посиленням конкуренції тощо. За даними консалтингової компанії ATKeagney, продаж у режимі онлайн страхових полісів дозволяє отримати 10–25% економії витрат [7]. Однак, в Україні не усі страхові компанії використовують інтернет-послуги або взагалі мають інтернет-представництва.

Таким чином, інтернет-банкінг, онлайн-трейдинг, онлайн-страхування і надалі залишаються перспективними напрямками щодо їх розвитку в якості новітніх фінансових послуг. Саме ця зростаюча актуальність новітніх фінансових послуг може стимулювати подальший технологічний розвиток країни та всієї фінансової інфраструктури, а також дасть змогу стверджувати про трансформацію фінансового ринку в частині фінансових послуг, оскільки сучасні фінансові технології передбачають простіший та швидший спосіб трансформації певних довгострокових фінансових активів у короткострокові й навпаки.

Література

1. Регулятори фінансового ринку затвердили Стратегію розвитку фінансового сектору України до 2025 року / Національний банк України : сайт. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/regulatory-finansovogo-rinku-zatverdili-strategiyu-rozvitku-finansovogo-sektoru-ukrayini-do-2025-roku> (дата звернення: 05.04.2021).
2. Радько Є. Б., Мешко Н. П. Сучасний стан інтернет-банкінгу як явища : перспективи, переваги та недоліки. Електронний журнал «Ефективна економіка». 2021. № 3. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?Op=1&z=6802> (дата звернення: 05.04.2021).
3. Жаворонок А., Феदिшин М., Ковальчук Н. Трансформація банківських продуктів і послуг у сучасних умовах. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2019. № 2 (18). С. 202–215.
4. Шиндирук І. П., Тугай О. Є. Тренди розвитку інтернет-трейдингу на біржовому ринку України. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». 2018. Вип. 19. URL: <https://www.inter-nauka.com/issues/2018/19/4364> (дата звернення: 05.04.2021).
5. Гладун Д. Перспективи інтернет-трейдингу в Україні. Інвестиції та інвестування в Україні. URL: www.inernettrading.at.ua (дата звернення: 05.04.2021).
6. Про страхування : Закон України № 85/96-ВР від 07.02.2019 р. Дата оновлення: 07.02.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-14> (дата звернення: 05.04.2021).
7. Приказюк Н., Моташко Т. Роль інтернету в реалізації страхових послуг. Економіка. 2014. № 3. С. 45–51.